

"Verbitterd gevecht om stemmen" in El País (16 juni 1997)

Caption: Het naar aanleiding van de intergouvernementele conferentie van Amsterdam op 16 en 17 juni in het Spaanse dagblad El País verschenen artikel beschrijft de ontwikkeling van het systeem van de stemmenweging in de Raad sinds de oprichting van de Europese Gemeenschappen en vat de polemiek over de hervorming ervan samen.

Source: El País. 16.06.1997. Madrid. "La cruenta batalla del voto", auteur:Oppenheimer, Walter.

Copyright: (c) Translation CVCE.EU by UNI.LU

All rights of reproduction, of public communication, of adaptation, of distribution or of dissemination via Internet, internal network or any other means are strictly reserved in all countries.

Consult the legal notice and the terms and conditions of use regarding this site.

URL:

http://www.cvce.eu/obj/verbitterd_gevecht_om_stemmen_in_el_pais_16_juni_1997-nl-9ecfb113-dba4-48e3-88of-eea81b833f5d.html

Last updated: 10/08/2016

Verbitterd gevecht om stemmen

De institutionele hervorming is gericht op het verdelen van de macht in de Raad

WALTER OPPENHEIMER – Amsterdam

De hervorming van de instellingen, die noodzakelijk is om een succes te maken van de uitbreiding van Europa met de Oost-Europese landen, zou kunnen uitlopen op een echte strijd om stemmen. De vijftien lidstaten lijken niet in staat te zijn een overeenstemming te bereiken over de hervorming van de Europese Commissie en zowel de uitbreiding van de beslissingen die met gekwalificeerde meerderheid moeten worden genomen als de *flexibiliteit*, het meest vernieuwende instrument van de hervorming, zullen slechts een beperkt effect hebben. De strijd om stemmen zal de laatste en misschien ook de bloedigste strijd van Amsterdam worden. In deze strijd zijn er twee kampen: de landen met een groot aantal inwoners enerzijds (Duitsland, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk, Italië en Spanje) en de overige landen anderzijds (Nederland, België, Luxemburg, Portugal, Griekenland, Oostenrijk, Finland, Denemarken, Zweden en Ierland).

De stemmen in de Raad zijn verdeeld op basis van het bevolkingsaantal, maar zonder dat deze factor rechtstreeks doorweegt. Het gaat om een broos evenwicht, waarbij beslissingen de steun krijgen van verschillende grote landen. Dit systeem ontstond in het Europa van de zes oprichters (Duitsland, Frankrijk, Italië en de drie kleine landen van de Benelux). Met de uitbreiding met het Verenigd Koninkrijk, Ierland en Denemarken (1972) en Griekenland (1979) begon het broze evenwicht verstoord te raken. Met de toetreding van Spanje en Portugal (1986) leek de situatie opnieuw op de beginsituatie, met vijf grote landen en zeven kleine landen.

Maar met de toetreding van Oostenrijk, Zweden en Finland (1996), kwam het hele systeem op de helling te staan. Tot op dat moment hoefde een groep landen slechts 23 van de 76 stemmen van de Raad te krijgen om een beslissing tegen te houden. Na de toetreding van deze landen waren er echter 26 van de 87 stemmen nodig. Het probleem werd opgelost door een voorlopig akkoord dat werd gesloten in Ioannina (Griekenland), dat ervoor zorgde dat het proces langer duurde wanneer de stemmen in de raad zich bevonden tussen de oude en de huidige minderheid die nodig is om een beslissing tegen te houden. Dat zal echter van geen nut zijn bij de toetreding van de Oost-Europese landen: een groot land (Polen), een middelgroot land (Roemenië) en negen kleine landen (de Tsjechische Republiek, Slovakije, Slovenië, Hongarije, Bulgarije, Litouwen, Letland, Estland en Cyprus).

Verschillende landen hebben aangekondigd dat zij hun veto zullen uitspreken over de hervorming als ze in deze zaak geen voldoening krijgen. Spanje, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk zijn op dit gebied de meest strijdvaardige landen. Duitsland vertrouwt erop dat haar invloed en gewicht belangrijker zijn dan het aantal stemmen en gaat akkoord met een minimale hervorming. En zoals wel vaker gebeurt, is het standpunt van Italië onduidelijk.

Spanje is niet tevreden met het voorstel van het Nederlandse voorzitterschap [...]. Voor de laatste uitbreiding slaagde Spanje erin een beslissing tegen te houden met de steun van een groot land en van een klein of middelgroot land. Zowel met het huidige stelsysteem als met het systeem voorgesteld door het voorzitterschap, zal Spanje de steun van drie van de vijftien leden nodig hebben.

Frankrijk heeft een alternatief afgewezen dat ontstaan is in academische kringen en dat in Brussel steeds meer steun kreeg: de dubbele meerderheid. In dat geval zou een beslissing de steun nodig hebben van een meerderheid van de lidstaten, ongeacht hun grootte, maar op voorwaarde dat deze landen een bepaald percentage van de Europese bevolking vertegenwoordigen. Voor kleine landen ligt dit percentage tussen 60% en 65%. Voor Spanje is tussen 75% en 80% nodig. Frankrijk wou er niets van weten, omdat dit systeem het status-quo van de vier grote landen zou doorbreken. Duitsland, het dichtstbevolkte land, zou sterker worden.

Ongeacht welke formule men zal aannemen, er blijft nog een ander punt van discussie, namelijk de datum

van de inwerkingtreding. De voorzitter heeft voorgesteld om nu een akkoord te sluiten over de hervorming van de stemmenweging, dat pas in werking zou treden op het moment dat de Unie 18 lidstaten zal tellen. Spanje is ermee akkoord om deze kwestie hangende te laten tot de Unie uitbreidt, ook al treedt slecht één land toe.

De hervorming van de stemmenweging is belangrijk om de oude evenwichten te hervinden, maar ook omdat deze oude evenwichten in de toekomst nog meer noodzakelijk zullen worden. Het nieuwe verdrag wil het aantal beslissingen uitbreiden dat wordt genomen met een gekwalificeerde meerderheid, ten nadele van het aantal beslissingen dat met eenparigheid van stemmen wordt genomen (als er eenparigheid van stemmen is, is het niet nodig om de stemmen te tellen: de steun van alle lidstaten is nodig).

Het voorstel tot een verdrag dat in Amsterdam wordt voorgelegd, wil het vetorecht volledig afschaffen op verschillende beleidsterreinen (industrie, water, onderzoek en ontwikkeling of milieu) en gedeeltelijk afschaffen voor wat betreft het buitenlands beleid en de veiligheid. Spanje bekijkt de mogelijkheid om haar vetorecht te verliezen op verschillende beleidsterreinen met angst.

Beter alleen dan met een slechte begeleiding

De Top van Amsterdam moet een van de meest vernieuwende elementen van de hervorming van het Verdrag van Maastricht goedkeuren. Zoals in zoveel gevallen, is de naam onbegrijpelijk: de flexibiliteit of versterkte samenwerking. Het gaat erom dat een groep landen voortgang kan boeken in de Europese eenmaking zonder dat ze de landen die het liever bij het oude houden, voor zich moeten winnen. Het project ontstond uit de moeilijkheden die traditioneel door het Verenigd Koninkrijk worden opgeworpen om tot een meer verenigd Europa te komen. Maar het mechanisme dat zal moeten worden goedgekeurd, is omringd met behoedzaamheid en voorwaarden. Het is de enige manier om te vermijden dat de Unie uiteenvalt door de invloed van de flexibiliteit of verlamd wordt door een gebrek aan flexibiliteit.

De lidstaten die willen deelnemen aan een versterkte samenwerking, moeten meer dan de helft uitmaken van de bestaande lidstaten en moeten het Verdrag en het enige institutionele kader van de Unie respecteren. Flexibiliteit moet het laatste redmiddel zijn en mag de rechten van zij die niet deelnemen aan de versterkte samenwerking, niet schaden en moet deze landen toelaten om op elk moment toe te treden tot de versterkte samenwerking.

Flexibiliteit is uitgesloten als het gaat om beleidsterreinen die tot de exclusieve bevoegdheid van de Gemeenschap behoren: het gemeenschapsbeleid, de acties of programma's van de gemeenschap. Het burgerschap van de Unie mag niet worden beïnvloed en er mag geen discriminatie zijn tussen burgers van de gemeenschap. De vrije handel en de vrijheid van concurrentie mogen niet worden belemmerd.

Een rapport van de Europese Commissie vormde de start van het proces, dat met een gekwalificeerde meerderheid door de Raad moet worden goedgekeurd. Het verloop van het proces valt uitsluitend onder de bevoegdheid van de lidstaten die eraan deelnemen, die beslissingen zullen aannemen met een gekwalificeerde meerderheid van stemmen. Maar de anderen hebben het recht om deel te nemen aan het overleg, hoewel ze geen stemrecht hebben.

Gepubliceerd in de krant El País van 16 juni 1997, in het deel Internationaal nieuws. Schrijver: Walter Oppenheimer.